

Sluttrapport for prosjektet Nøkler til oslohistorien ved Oslo museum

Saksref. 2023/14336

Startdato: 01.02.2024

Sluttdato: 31.12.2024 (forlenget fra 15.11.2024 som var sluttdato i søknaden. Prosjektet er ikke sluttført og vil bli videre forlenget utover i 2025.)

Gjennom prosjektet Nøkler til oslohistorien har Oslo museum fått ordnet og registrert arkivene etter to bautaer i oslohistorieforskningen, Arno Berg og Fritz Holland. Arkivene er nå søkbare for publikum på Arkivportalen. Museets ansatte har fått økt kompetanse på privatarkiv og nye rutiner for ordning og registrering.

Målet med prosjektet var å få ordnet og registrert to av våre største og mest interessante privatarkiv, slik at de skulle bli mer tilgjengelige for bruk. Fritz Hollands arkiv har tidligere vært i praksis ubrukelig på grunn av manglende ordning og registrering, mens Arno Berg-arkivet har vært krevende å finne fram i på grunn av stort omfang, manglende registrering og vanskelig skrift. Et tilleggsmål var å bedre kompetansen og rutinene for arbeid med privatarkiv på museet,

ettersom vi mangler en dedikert fagstilling og formell arkivfaglig kompetanse.

For å komme i gang med prosjektet, fikk vi god hjelp av Oslo byarkiv. Vi fikk tips om hva slags pakkemateriell som var lurt å bruke, og hvordan vi kunne komme i gang med ordning og ompakking av arkivene. De to arkivene bød på hver sine utfordringer.

Arkivet etter Arno Berg var relativt godt ordnet av arkivskaper i utgangspunktet, men inneholder for det meste håndskrevet materiale i en skrift som er krevende å lese. Vi kunne i stort beholdre den opprinnelige ordningen, men måtte bruke mye tid på å lære oss å tyde skriften og bruken av forkortelser for å få til en god registrering av innholdet. Dette arbeidet har imidlertid vært vel verdt tiden, da vi nå har meget god og detaljert oversikt over arkivets innhold.

Fritz Hollands arkiv var utfordrende på en annen måte, ved at det fremstod kaotisk med liten grad av tidligere ordning. Vi måtte bruke mye tid på å gå gjennom store

Prosjektleder Ellen og prosjektmedarbeider Elisabeth holder på med grovsortering.

bunker med materiale og finne egnede kategorier for sortering. Til dels befant materiale fra arkivet seg i ulike magasiner hos oss, slik at vi har måttet lete ulike steder for å få samlet alt. Det har også vist seg at deler av arkivet inneholdt mange kopier av de samme dokumentene, slik at det har vært behov for arkivbegrensning.

Del av Fritz Hollands arkiv venter på sortering.

Vi valgte å starte med Arno Bergs arkiv først og gjøre oss ferdig med ordning og ompakking av det før vi begynte med ASTA-registrering parallelt med ordning av Fritz Hollands arkiv. Dette arbeidet tok imidlertid lengre tid enn vi hadde regnet med, samtidig som sykmeldinger hos oss gjennom deler av året har gitt mindre kapasitet til prosjektet enn hva som var nødvendig. Vi har derfor ennå ikke rukket å bli ferdige med Hollands arkiv.

Arno Bergs arkiv er ferdig registrert ned på mappe- og undermappenivå og publisert på Arkivportalen: https://www.arkivportalen.no/entity/no-OSLM_arkiv_000000000417?ins=OMUS

Erfaringen fra registreringen av Bergs arkiv har gjort at vi har valgt en noe annen tilnærming i registreringen av Hollands arkiv, som fortsatt er under arbeid. Vi gjør en grovregistrering parallelt med ompakkingen, slik at arkivstykker og mapper registreres umiddelbart etter at boksen er ferdig pakket. Dette gjør at vi raskere får en systematisk oversikt over arkivets innhold, som er detaljert nok til de fleste bruksområder. For en eventuell fremtidig digitalisering vil det imidlertid være nødvendig med en mer detaljert registrering av alle undermapper/legg slik vi har gjort med Bergs arkiv. Dette kommer til å bli gjort fortløpende etter at vi har pakket og grovregistrert resten av arkivet.

Prosjektmedarbeider finsorterer Fritz Hollands arkiv.

Vi har valgt å publisere ut den foreløpige registreringen av Hollands arkiv på Arkivportalen, slik at det er tilgjengelig for publikum. Vi kommer til å oppdatere fortløpende ettersom mer av arkivet blir registrert: https://www.arkivportalen.no/entity/no-OSLM_arkiv_000000000524

Underveis i arbeidet har vi funnet mye spennende materiale, som kan være av interesse for fremtidig forskning. Begge arkivene inneholder blant annet mange såkalte «oppmålinger» av eldre bygninger som nå i mange tilfeller er revet eller endret, og mye byhistorisk forskning. I Hollands arkiv finnes et omfattende og fascinerende materiale fra hans mangeårige arbeid for å opprette et lokalhistorisk museum for Aker. Bergs arkiv er en rik kilde til byhistorien på 16- og 1700-tallet, særlig når det gjelder bygnings- og håndverkshistorie. Det at disse arkivene nå er søkbare i detalj, er svært positivt både for oss på museet og alle andre som jobber med oslohistorie. Vi ser for oss at de kan bli en mye brukt kilde framover.

En tilleggsgevinst er at det har dukket opp flere eldre arkiver fra andre arkivskapere gjemt blant materialet etter Berg og Holland. Vi har ordnet og registrert to arkiver fra 1800-tallet som lå blant Bers etterlatte papirer. Det ene er en brevveksling mellom arkitektene Nebelong og Nordan som blant annet tegnet Oscarshall. Det andre er etter et interessentskap som kjøpte nåværende Eidsvolls plass, den gang kjent som Grünings løkke, for å bevare det som ubebygget grøntområde. Hollands arkiv inneholder også hittil ukjent materiale fra andre arkivskapere som vil bli gjennomgått etter hvert, blant annet arkiv etter rektor Peder Blix.

I tillegg har museets ansatte lært mye nytt og fått innarbeidet nye rutiner for ordning og registrering av privatarkiv. Hjelp fra Byarkivet og samarbeid med prosjektmedarbeideren vår har vært veldig verdifullt i så måte. Erfaringene vi har gjort oss gjennom prosjektet gir et klart forbedret utgangspunkt for å gå i gang med våre øvrige uregistrerte privatarkiv.

Arno Bergs arkiv sortert og ompakket, plassert i magasin.

Oslo, 25.02.2025

Marie Skoie

Marie Skoie, direktør Oslo museum

Ellen Bergrem

Ellen Bergrem, bibliotekar

Prosjektleder Nøkler til oslohistorien

